

Н. О. Михальчук,

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

ТИПИ КОНВЕРТУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У статті окреслено особливості конвертивного словотвору в сучасній англійській мові. Охарактеризовано семантико-морфологічне подовження як різновид конверсії. Описано процеси утворення дієслів та прикметників під час конвертування лексичних одиниць. Обґрунтовано відмінності таких типів конвертивного словотвору, як реконверсії або зворотної конверсії, часткової конверсії, транспозиції тощо. Проаналізовано особливості конверсії у творах Меріл Спарк «Чорна мадонна» та «Апокаліпсис місіс Пінкертон».

Ключові слова: конверсія, конвертивний словотвір, типи конвертування лексичних одиниць, семантико-морфологічне подовження, реконверсія, часткова конверсія, транспозиція.

В статті описані особливості конвертивного словообрання в сучасній англійській мові. Дана характеристика семантико-морфологічному удлинненню як виду конверсії. Описані процеси образотворення глаголів і прикметельних во время конвертирования лексических единиц. Обоснованы отличия таких типів конвертивного словообрання, як реконверсія или обратная конверсія, частичная конверсія, транспозиція. Дан анализ особенностям конверсии в произведениях Мерил Спарк «Черная мадонна» и «Апокалипсис миссис Пинкертон».

Ключевые слова: конверсия, конвертивное словообразование, типы конвертирования лексических единиц, семантико-морфологическое удлиннение, реконверсия, частичная конверсия, транспозиция.

In this article we described the peculiarities of conversion in contemporary English. Semantic and morphological lengthening as the type of conversion were characterized. The processes of word-building of verbs and adjectives were described. This article deals with the problem of types of conversion, such as reconversion or back conversion, part conversion, transposition. The peculiarities of conversion in the stories of «Black Madonna» and «Miss Pinkerton's Apocalypse» by Muriel Spark were analyzed.

Key words: conversion, word-building by conversion, types of conversion, semantic and morphological lengthening, reconversion, part conversion, transposition.

Конверсія є досить поширеним типом словотвору. Суттєве зростання її продуктивності припадає на початок новоанглійського періоду, адже через втрату закінчень форми слова не відносяться до окремого граматичного класу за певним критерієм. Процес конверсії стосується як сталих зразків, так і випадків, властивих, головним чином, ХХ століттю, хоча й до сих пір в сучасній англійській мові конверсія має неабияке значення та сприяє утворенню нових лексичних одиниць. Тому завданнями нашої статті є:

1. Окреслити особливості конвертивного словотвору, який поширився на складні слова та запозичення.
2. Охарактеризувати семантико-морфологічне подовження як різновид конверсії.
3. Описати процеси утворення дієслів та прикметників під час конвертування лексичних одиниць.
4. Проаналізувати особливості конверсії у творах Меріл Спарк «Black Madonna» («Чорна мадонна») та «Miss Pinkerton's Apocalypse» («Апокаліпсис місіс Пінкертон»).

Аналіз конверсії з історичної точки зору показує, що значна частина конвертованих утворень з'явилася внаслідок зникнення закінчень, і слова, що належали до різних частин мови (особливо, іменники та дієслова), набули однакового правопису та спільної вимови. Це стосується таких пар, як laugh v – laugh n, shape v – shape n, yield v – yield n тощо. З цієї причини, на нашу думку, слід розрізняти омонімічні пари, які утворилися внаслідок втрати значень, і ті, що утворені власне за допомогою конверсії.

Більш складний процес відбувався з деякими запозиченнями, що стали широкоживаними одиницями повсякденного мовлення. Так, у XI – XII ст. у мові з'явилася лексема pass, запозичена з французької мови. Спочатку вона мала форму passer і вживалась у функції як іменника, так і дієслова. З часом закінчення втратилось. Слово увійшло до складу численних словосполучень – to pass beyond (by, over, through, away, forth, in, off, on, out) – та має деривативи passable, passableness, passably, passage, passant, passed, passing, passément, passenger, passer, passibility, passible, passingly, passingness, passless. До цього можна додати ще численну кількість складних слів, до яких воно входить.

Конвертивний словотвір також поширився на складні слова. Це можуть бути як дієслова, утворені від іменників, так і іменники, що походять від дієслів. Нові іменники утворюються також від дієслівних конструкцій, наприклад: a black-out «часткове скорочення робочого дня», a hair-do «зачіска» та прикметників з прислівниками, наприклад: a high-up «особа, яка займає високу посаду». Окремі складні іменники можуть вживатися атрибутивно, напр.: round-the-clock «цілодобовий», off-the-record «конфіденційний», teen-age «підлітковий». Останнім часом конвертуються навіть граматичні форми, наприклад: It is a *has-been* story.

На окрему увагу заслуговує семантико-морфологічне подовження як різновид конверсії. Як правило, це – дієслова, утворені від іменників, що, у свою чергу, походять від дієслів. У конвертованих парах consignment – to consignment, shipment – to shipment, community – to community, vacation – to vacation похідні дієслова утворені від іменників, що внаслідок суфіксації походять від дієслів to consign «замовляти», to ship «перевозити на судні», to commune «об'єднуватися», to vacate «відпочивати». Дієслова, утворені від іменників, набувають дещо спеціалізованого значення: to consignment «замовляти партію товару», to shipment «перевозити товар», to community «займатися справами спілки», to vacation «провести відпустку».

У процесі конверсії має місце зміна синтаксичної функції і парадигми слова [3, с. 119]. Ця зміна супроводжується і змінами семантичного характеру. Якщо лексико-семантичне наповнення було поєднане з дією, то

після конверсії слово приймає ознаки предметності. За умов конверсії іменника в дієслово відбувається зворотний процес. Так, у межах конвертивного процесу *accent* означає «акцент», а відповідне дієслово – «мати акцент», *account* n «рахунок» – *account* v «враховувати», *acid* n «кислота» – *acid* adj. «кислий». Конверсія сприяє тому, що лексичні одиниці набувають специфічних ознак, притаманних цьому слову лише як даній частині мови.

Проте, як і у кожному мовному явищі, у відношеннях конвертованих пар спостерігаються і певні закономірності, поєднані з наявністю тотожних чи майже однакових ознак [5, с. 51]. Визначено, що угруповання лексики, яка має спільне інваріантне значення, за умов використання конверсії матиме спільні ознаки і у похідних словах. Ці ознаки можуть бути інструментальними, агентивними, місцевими, причинними, наслідковими, часовими, порівняльними тощо.

Так, інструментальні ознаки обов'язково відбиваються у випадку конверсії іменника в дієслово, якщо цей іменник означає знаряддя праці, напр.: *to anchor* «ставати на якір», *to axe* «рубати сокирою», *to bag* «загороджувати», *to basket* «носити корзиною», *to bat* «бити палицею», *to bolt* «закручувати болтом», *to gun* «вести вогонь, стріляти», *to jack* «підважувати», *to knife* «різати ножем», *to level* «підважувати». Багато дієслів походять від іменників, що означають частини живих істот, напр.: *to hand* «тримати в руках; робити щось», *to elbow* «штовхатися; пробивати дорогу», *to eye* «спостерігати», *to beak* «кльовати».

Значна частина конвертованих дієслів зображує виконавця дії, який не обов'язково має бути визначений експліцитно, проте розуміється як такий, що цю дію виконує, напр.: *to advocate* «захищати», *to ally* «бути союзником, спілником», *to master* «опанувати». Певна частина назв тварин, птахів, комах також конвертується у дієслова, набираючи часом метафоричного відтінку порівняння, напр.: *to are* «перекривляти», *to ass* «лінуватися», *to owl* «полювати вночі» [4, с. 156].

Дієслова, утворені від іменників, можуть означати площину, будівлю, місце, приймати локативне значення, тобто значення, яке вказує на місце виконання дії, напр.: *to arch* «перекривати аркою», *to bag* «покласти у мішок», *to bed* «покласти до ліжка», *to coat* «одягати в пальто», *to hole* «ховатися у норі», *to pocket* «покласти до кишені». Приблизно такі ж ознаки з'являються і внаслідок зворотного процесу, коли від дієслів утворюються іменники; вони вказують на процес чи стан, напр.: *affect* n «вплив», *bend* n «вигин», *fall* n «падіння». Такі іменники, як *a keep*, *a pass*, *a take* означають наслідок дії.

Цікаві зміни семантичного характеру спостерігаються під час конверсії прикметників [8, с. 29]. Щодо прикметників, в англійській лексикології панувала думка, ніби вони майже не конвертуються, проте це не досить вірно. При переході прикметників в іменники значні зміни не спостерігаються, напр.: *a mute* «німий (індивід)», *an old* «старий (чоловік)», *a private* «рядовий». Значно більше прикметників конвертується в дієслова. При цьому новоутворені дієслова означають зміну стану або якості, напр.: *to brief* «наставляти», *to direct* «спрямовувати», *to dry* «сушити», *to empty* «спорожнювати», *to equal* «рівняти», *to free* «звільняти», *to lame* «кульгати».

Зміни семантичного характеру можуть стосуватися відтінків значення лексичної одиниці. Конверсія інколи супроводжується виникненням емоційного або жартівливого, комічного чи навіть абсурдного забарвлення, напр.: *to are* «перекривляти», *to dog* «винюхувати». Зневажливого значення набувають іменники, утворені від дієслів, напр.: *a bore* «зануда», *a scold* «лайлива жінка». І, навпаки, дієслова, утворені від іменників, які певним чином характеризують особу, зберігають цю рису після самого по собі процесу конверсії: *a slob* «тютхтій» – *to slob* «розпускати слину».

Все це свідчить про те, що слова, утворені внаслідок конверсії, можуть приймати переносних значень та емоційних відтінків. Досить часто конверсія стосується лише одного значення багатозначного слова, що не викликає подальшого семантичного розвитку новотвору. Поряд із семантичною зміною значення конверсія складає один із найважливіших процесів словотвору сучасної англійської мови.

Як правило, одне слово у конвертованій парі має більш складну семантичну структуру. Це, переважно, слово, від якого походить конвертований варіант лексичної одиниці. Поряд з такими парами слів є багато випадків, коли визначити початкове слово досить складно, оскільки конверсія серед цих пар мала місце досить давно, і слово широко вживається у межах двох, а то і трьох частин мови [7, с. 105].

Перший критерій відбиває зміну лексико-граматичного значення у процесі конверсії, коли іменник означає істоту або конкретний предмет. Так, у взаємодії членів конвертованих пар *agent* n – *agent* v, *bag* n – *bag* v, *camp* n – *camp* v, *gun* n – *gun* v, *line* n – *line* v тощо похідні дієслова вказують на дію або процес, а їхнє лексико-граматичне значення не збігається з лексико-граматичним значенням іменників, від яких вони походять. Протиставлення значення дії, відбитої дієсловами, змістовому значенню іменників дає змогу назвати цей критерій дещо суперечливим [6, с. 67]. Цей критерій – не зовсім надійний, бо серед конвертованих пар є багато випадків, коли визначити семантичний характер відповідної похідної частини мови досить важко, напр.: *pass* n – *pass* v, *gave* n – *gave* v.

Семантичне походження конверсії іноді можна встановити за допомогою синонімії. Наприклад, такі пари, як *call* v – *call* n, *care* v – *care* n, *delay* v – *delay* n. Аналогічними синонімами цих пар є: *announce* v – *announcement* n, *attend* v – *attention* n, *postpone* v – *postponement* n. Звідси можна зробити висновок, що іменники *call*, *care*, *delay* утворені від неозначеної форми дієслів. Проте, цей критерій також має значні обмеження, бо він стосується лише слів, що вирізняються складною морфологічною структурою, і з огляду на нього можна визначити лише віддієслівні іменники, а не відіменникові дієслова.

Більш широкі можливості має критерій дериваційних стосунків цілої групи слів. Дериваційні стосунки, особливо першого рівня, відбивають, зазвичай, граматичні характеристики частини мови, до якої дане слово належить. На практиці це має наступний вигляд: якщо центром угруповання є іменник (дієслово, прикмет-

ник), то і деривативи першого ступеня мають суфікси, що додаються до іменника (дієслова, прикметника). Візьмемо за приклади такі одиниці, як *affect* (v, n), *bag* (v, n) та *public* (adj., n). Їх деривативами першого ступеню є, відповідно, *affected*, *bagger* та *publicly*. Звідси можна зробити висновок (хоча він не завжди є достатньою мірою обґрунтованим) щодо походження деривативу. Проте цей критерій є актуальним лише для тих лексем, що пропонують розгалужену систему не стільки конвертованих, скільки морфологічних деривативів, а це, як правило, – широкоживані слова. Щодо слів з меншою частотністю вживання або слів, які дають однаковий результат деривації і морфологічного, і конвертивного порядку, то в даному випадку цей критерій може викликати сумніви. Так, для дієслова *pass* v-n-n-v система морфологічних похідних може бути як *pass – passed – passing*, так і *pass-passage – passer-by*. Окремі дієслова, що мають очевидні дієслівні деривативні характеристики, як, наприклад, *to reflect – reflected – reflecting*, конвертованих деривативів не створюють взагалі.

Ще одним показником конверсії є критерій семантичної деривації. У стосунках конвертованих пар, скажімо, *anchor* n – *anchor* v, ахе n – ахе v, видно, що семантичні стосунки між ними – це стосунки первинного об'єкта і вторинної дії. І, навпаки, у стосунках таких пар, як *keep* v – *keep* n, *make* v – *make* n, очевидними постають стосунки первинної дії і вторинного об'єкта. Це – семантичний критерій внутрішньої деривації, що склалася протягом досить довгого історичного періоду. Такі стосунки підтверджуються і даними етимологічного характеру.

Реконверсія або зворотна конверсія – це мовне явище, коли одне із значень похідного за конверсією слова є джерелом утворення нового значення основи, від якої це слово походить [2, с. 36]. Новоутворене значення переходить до семантичної структури похідного слова за тих же умов, які спостерігаються і у конвертивному творенні. Іменник *cable*, наприклад, у значенні «металевий провідник» конвертувався у дієслово *to cable* зі значенням «телеграфувати». Значення «телеграфувати», у свою чергу, набуло широкого розповсюдження і викликало появу ще одного іменникового значення → «телеграма». Семантична структура вихідного іменника, відповідно, збільшилася за рахунок реконверсії.

Різниця між конверсією та реконверсією полягає у тому, що в процесі конверсії утворюється нове слово зі значенням, що співвідноситься з одним із значень вихідного слова, тоді як за умов реконверсії слово набуває лише нового значення. Останнє буде завжди співвідноситися з тим значенням похідного слова, яке виникло самостійно [1; 4; 8].

Значення похідного слова може з'явитися в обсязі семантичної структури внаслідок метафоричного або метонімічного переносу, звуження або розширення його значення. Це слово також може мати одне із значень похідного дієслова, яке реконвертується у значення іменника як значення дії, акту, процесу тощо.

Про це явище згадує Н.М.Раєвська, вживаючи термін «коливання» (*oscillation*) [8, с. 74]. Шляхом повторної конверсії утворюються слова, які можна класифікувати двома шляхами:

а) іменник – дієслово, напр.: *argument* n – *argument* v «обмінюватися доказами» – *argument* n «дебати»; *canvas* n «різновид тканини» – *canvass* v «підкидати на парусині» – *canvas* n «збирання голосів на виборах»; *dart* n «зброя» – *dart* v «кидати (списа)» – *dart* n «раптовий випад»; *deal* n «кількість» – *deal* v «роздавати» – *deal* n «роздавання гральних карт»; *help* n «допомога» – *help* v «допомагати» – *help* n «порція їжі» тощо;

б) дієслово – іменник, напр.: *trap* v «легко рухатися» – *trap* n «легкий рух» – *trap* v «танцювати» – *trap* n «різновид танцю»; *frame* v «майструвати» – *frame* n «опора» – *frame* v «вставляти в рамку» – *frame* n «обрамлення».

Реконверсія – явище виключно історичного характеру, і простежити розвиток значень таких слів можна лише у діахронному плані. Це – непомітний на перший погляд, але досить активний процес розвитку полісемії похідних за конверсією слів, що є можливим у межах двох частин мови, які співвідносяться конвертивно [4, с. 157].

Серед різноманітних видів конвертування існує наступний зв'язок. Шляхом конверсії від дієслівної основи спочатку утворюється іменник. Потім цей іменник входить до складу словосполучення з широкоживаними дієсловами *give*, *have*, *make*, *take* тощо. Внаслідок цього утворюється дієслівне словосполучення, причому іменник зазвичай вживається з неозначеним артиклем, напр.: *to have a bite*, *to have a ride*, *to have a smoke*, *to give a smile*, *to give a whistle*, *to make a give*, *to make a do*, *to take a look*, *to take a swim* тощо. У лексико-семантичній структурі цього вислову відбивається здатність конвертованого іменника вказувати на одноразову дію, яку важко відобразити за допомогою відповідного дієслова.

Часткова конверсія має місце у ряді прикметникових ідіом, напр.: *in the finals*, *in the long run*, *in the know*. Частково конвертовані прикметники чи дієслова мають, як правило, стали граматичну форму.

Також слід зауважити, що з конверсією поєднане утворення синтаксичних структур з двох іменників, де один іменник модифікується іншим. Значна частина цих структур аналізується як сума безпосередньо даних складових, а тому сполучення типу *a stone wall* розглядаються у межах складного слова. Іменники, які входять до цієї структури, однак, – це неформальні семантичні утворення, які складають своєрідний тип граматичної організації лексичних одиниць в сучасній англійській мові [3, с. 121].

Перший компонент словосполучення типу *railway station* або *trigger story* набуває всіх ознак прикметника, особливо семантичних. Його вживання має означальний, модифікаційний характер. Важливе значення при цьому має і протилежний вплив: значення другого елемента впливає на означальні властивості першого, спонукаючи його до прилягання, наприклад: *a key position* «ключова позиція», *computer centre* «обчислювальний центр», *bank interest* «банківський процент», *oil monopoly* «нафтова монополія», *agency member* «член агентства», *boat propeller* «гвинт моторного човна», *dollar bill* «банкнота в один долар» тощо.

Вважається, що ці словосполучення виникли спочатку в науково-технічній галузі внаслідок поєднання двох слів для виразів, які треба було передавати за допомогою суфікса родового відмінка або більш складних при-

йменникових конструкцій. Проте, вживання іменника у функції означення, притаманне германським мовам взагалі, зустрічається задовго до виникнення спеціальних термінологій. У сучасному нам повсякденному вжитку спостерігаємо значну кількість таких фраз, як *lodge brother* «сусід по житлу», *return ticket* «зворотний квиток», *cafe attendant* «офіціант у кафе», *beer user* «любитель пива», *paper sheet* «паперова скатертину», *travel poster* «реклама подорожі», *bed time* «час для сну», *loan shark* «лихоїмець», *can opener* «ключ для відкривання бляшанок» тощо. Велика кількість таких утворень відбиває розмаїття семантичних стосунків між двома іменниками.

Більшість словосполучень утворені таким чином, що модифікуючий іменник вказує на певний об'єкт дії, напр.: *coal production*, *finance firm*, *home credit*. Семантичні стосунки між двома членами сполучення можуть також вказувати:

а) на виконавця дії, напр.: *money teller*, *union leader*, *agency messenger*, *security chief*, *staff member*, *newspaper reporter*;

б) на матеріал, з якого виготовлено річ, напр.: *chocolate cake*, *steel drawer*, *paper sheet*, *cotton material*, *nylon bearing*;

в) на приналежність до певного місця, напр.: *city detective*, *regiment officer*, *country saloon*;

г) на часові обмеження, напр.: *day work*, *night concert*, *midnight operation*, *summer time*;

д) на порівняльні характеристики, напр.: *iron will*, *copper hair*, *falcon sight*, *lightning speed*.

Ці стосунки можуть мати як умовні, так й інструментальні характеристики, вказувати на джерело походження лексичної одиниці тощо. Процес конверсії першого елемента сполучення спонукає до того, що другий елемент має, як правило, більш сильний наголос [7, с. 98]. Словосполучення легко трансформуються в ускладнені прийменником конструкції, напр.: *promotion campaign* – a campaign of promotion, *home credit* – a credit for home, *city detective* – a detective in the city, *smoke ring* – a ring of smoke.

Сполучення іменників дало поштовх для творення численних назв установ, політичних об'єднань. Ці утворення також можуть означати суспільні та професійні стосунки, напр.: *city council*, *dictator regime*, *bank staff*, *staff member*, *board member*, *union leader*, *magazine reporter*.

Належне зацікавлення викликає розповсюджена у сучасній англійській мові конверсія цілих номінативних груп, які у складі двох і більше одиниць модифікують один іменник, напр.: *branch expansion plan* «план розширення відділу», *city police lieutenant* «лейтенант міської поліції», *noun phrase construction* «конструкція іменникової фрази», *language experts summer school* «літня школа знавців мови», *overseas phone call links* «заморські телефонні зв'язки». Ці конструкції можуть мати географічні та власні назви, напр.: *the United States schizophrenia defects study* «вивчення дефектів шизофренії у Сполучених Штатах». Подібні випадки часто зустрічаються серед газетних заголовків.

Передумовою творення цих словосполучень є обов'язкова наявність іменника, що може набирати ознак прикметника. Явище розповсюджується на форми множини і на віддієслівні іменники, що не є властивим для простої конверсії, напр.: *savings drive*, *lightning speed* і подібні.

Транспозиція як мовне явище – це вид словотвору, за умов якого слово змінює граматичне значення із збереженням змісту. Одним із перших понять транспозиції висунув Ш.Баллі, який розмежував граматичну і семантичну транспозиції [цит. за 6, с. 69]. Граматична транспозиція відповідає за зміну синтаксичної функції слова без суттєвої зміни його змісту; семантична транспозиція викликає зміну значення.

Словотворча транспозиція слугує утворенню нових слів. При цьому змінюється і значення вихідного слова. В одних випадках лексичне значення слова суттєво не змінюється, напр.: *to keep* «зберігати» – *keeping* «збереження», *eleven* «одинадцять» – *elevenish* «що має місце біля одинадцятої години». Більш глибоку зміну лексичного значення спостерігаємо у випадках вторинної деривації, напр.: *to escape* «уникати» – *an escarpee* «утікач» – *escarpism* «соціальна позиція невтручання».

У транспозиції використовуються суфікси, які вказують на приналежність похідного слова до певної частини мови. Транспозиція має свої словотворчі моделі для різних частин мови – іменників, дієслів та прикметників [6, с. 70]. Серед транспозитивних утворень є слова, що з'явилися у ХХ ст., напр.: *alienation* «відчуження (як соціальне явище)», утворене від *alien*; *permissiveness* «дозволеність» – від *permissive*; *collectivize* «колективізувати» – від *collective*. Пов'язана транспозиція, як правило, з використанням продуктивних суфіксів у іноземній мові.

Для практичної ілюстрації явища конверсії нами було використано розповіді «Black Madonna» («Чорна мадонна») та «Miss Pinkerton's Apocalypse» («Апокаліпсис місіс Пінкертон») сучасної англійської письменниці Меріл Спарк. Нижче наводяться уривки твору з прикладами слів та словосполучень, утворених за допомогою конверсії.

«The new town of Whitney Clay had a large proportion of Roman Catholics, especially among the nurses at the new hospital; and at the *paper mill*, too, there were many Catholics, drawn inland from Liverpool by the new *house estate* likewise, with the canning factories» [9, с. 164].

«Manders Road was one side of a parallelogram of green-bordered streets. It was named after one of the founders of the canning concern, and it comprised a row of shops and a long high block of flats named Cripps House after the late Sir Stafford Cripps who had laid the *foundation stone*» [9, с. 169].

Словосполучення *paper mills* перекладається як «паперова фабрика» або «паперовий завод». Тут слово *paper* переходить з іменника у прикметник та відбувається конвертивне прилягання. Перший компонент словосполучення набуває усіх ознак прикметника, особливо семантичних. Його вживання носить означальний, модифікаційний характер. А значення другого елемента впливає на означальні властивості першого.

Аналогічним чином відбувається конверсія у словосполученнях *house estate* та *foundation stone*. «There was a movement *to dress* it up in vestments, or at least lace veil» [9, с. 164].

To dress у цьому випадку перекладається як «вдягнути». Іменник конвертується у дієслово, а назва предмета переходить у дію.

«Sending off the postal order to her sister each week she had gradually come to picture the habitation at Bethnal Green in an almost monastic light. The Black Madonna had been given to the church by a recent convert» [9, с. 166].

Також, як і в попередньому реченні, слово picture – картина – переходить у дієслово – показувати, а дієслово to convert – звертатися – у іменник – звернення.

«...but he had rather feared she would consider the mixing of their new black» [9, с. 167]. В даному випадку відбувається зворотній перехід з дієслова to mix у іменник the mixing.

«But she kept eyeing Henry with interest, and the reproachful tone was more or less a routine affair» [9, с. 170]. «One of Lou's sister, now widowed, had eight; they sent her a pound a week [9, с. 174]. У цих прикладах простежується перехід іменника eye – око – у дієслово to eye – дивитися та widow – вдова у дієслово to widow – овдовіти.

«The town was laid out like geometry in squares, acts (to allow for the pass-by), and isosceles triangles...» [9, с. 172] The pass-by – конвертований іменник зі значенням «обхід» або «об'їзд», утворений від дієслівної фрази pass by – проходити повз.

«He called out the maternal in Lou, and to some extent the avuncular in Ray» [9, с. 176]. У цьому випадку відбувається утворення іменника від прикметника. Слова maternal та avuncular зі значенням якості прикметника перетворюються у значення предмета, тобто іменника, з додаванням означеного артикля the.

«Lou tried to piece together in her mind the gist of nine year's such letter» [9, с. 175]. «Raymond telephoned to the hotel in London» [9, с. 176]. «Elizabeth kept eyeing Henry with interest, and the reproachful tone was more or less a routine affair» [9, с. 175]. «She thought of her sister Elizabeth with her eight and remember that one who cheek up to the teachers, so pretty and sulky and shabby, and she remembered the fact baby Francis sucking his dummy and clutching Elizabeth's bony neck» [9, с. 178]. Ці приклади відображують перехід іменників piece, telephone, eye та cheek у дієслова.

Наступні речення є прикладом переходу іменника у дієслово:

«He began to nose about. He pulled out drawer after drawer, pottering round like an old bloodhound» [9, с. 180]. «I supposed that while he had been valeting old Worplesdon Florence must have trodden on his toes in some way» [9, с. 180]. «So the next night I took him along to supper with me» [9, с. 181]. «There was a time when he and I had been lads about town together, lurching and dining together practically every day» [9, с. 183]. «When the bell stopped, Raymond turned around and faced the students seated in rows before him» [9, с. 184]. «He ducked, and Miss Pinkerton backed against the wall» [9, с. 184]. «She was to be brought, with all her belongings in her brother's car» [9, с. 185].

Слово belonging виступає в реченні як іменник, хоча утворене воно з дієслова belong та закінчення -ing.

Прикладами конвертивного прилягання з тексту є такі словосполучення: management committee, motor work, television receiver, council flat, church membership, football lottery, love affair, summer Sunday afternoons, road-house, lounge suit, autumn tint, routine affair, housekeeping money, bog-oak statue, coffee cups, library book, adoption society, blood test,

Отже, в результаті дослідження різних типів конверсії лексичних одиниць англійської мови у нашій публікації ми визначили та описали такі із них, як реконверсія, часткова конверсія, конвертивне прилягання та транспозиція. Різниця між конверсією та реконверсією полягає у тому, що у випадку конверсії утворюється нове слово із значенням, що співвідноситься з одним із значень вихідного слова, тоді як у разі реконверсії слово набуває лише нового значення. Серед різноманітних видів конвертування саме часткова конверсія має місце у ряді прийменникових ідіом. З конверсією поєднане утворення синтаксичних словосполучень з двох іменників, де один іменник модифікується іншим. Прилягаючі іменники, однак, – це неформальні семантичні утворення, які становлять своєрідний тип граматичної організації в англійській мові. Явище транспозиції, яке дещо нагадує конверсію, викликане потребами відбиття таких речей і явищ, що використовуються для особливих дій, мають певні якості, часові характеристики. Транспозиція супроводжується суфіксами, які вказують на приналежність похідного слова до певної частини мови. Вона має свої словотворчі моделі для різних частин мови – іменників, дієслів та прикметників тощо.

Література:

1. Арбекова Т. И. Лексикология современного английского языка (практический курс) / Т. И. Арбекова. – М. : Высшая школа, 1977. – 240 с.
2. Гак В.Г. К типологии лингвистических номинаций / В.Г. Гак // Языковая номинация : Общие вопросы. – М. : Наука, 1977. – С. 35–44.
3. Ганшина М. А., Васшевская Н.П. Практическая грамматика английского языка / М. А. Ганшина, Н. П. Васшевская. – М. : Высшая школа, 1964. – 549 с.
4. Давыдова Г. Б. Функциональный анализ конструкций с широкозначными словами в современном английском языке / Г. Б. Давыдова // Вопросы системной организации речи. – М., 1987. – С. 154–158.
5. Ісаєва Г. Т. Утворення дієслів-конденсатів способом основоскладання як результат мовної економії / Г. Т. Ісаєва // Іноземна філологія. – К., 1965. – Вип. 2. – С. 50–55.
6. Кубрякова Е. С. Деривація, транспозиція, конверсія / Е. С. Кубрякова. – Питання мовознавства, 1974. – С. 65–76.
7. Плотников Б. А. Основы семасиологии / Б. А. Плотников. – М. : Высшая школа, 1984. – 167 с.
8. Раєвська Н. М. English lexicology / Н. М. Раєвська. – К. : Вища школа, 1971. – 94 с.
9. Spark M. Black Madonna / Muriel Spark. – Longman Press, 2002. – 325 p.